

Beslut om utvidgning av naturreservatet Eriksberg i Karlshamns kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, om utvidgning av naturreservatet Eriksberg med det på bifogad karta angivna området, omfattande norra delen av fastigheten Eriksberg 1:2 samt del av Rörvik S:2.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att de föreskrifter som bestämts i länsstyrelsens beslut den 2 januari 2008 om ändring av föreskrifter och gräns för naturreservatet Eriksberg även ska gälla för det område som nu förklarats som naturreservat.

Den skötselplan, som fastställdes av länsstyrelsen den 30 juni 2009 ska gälla även för den utvidgade delen. Detta beslut om skötselplan fattas med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Uppgifter om den utvidgade delen av naturreservatet

Namn	Eriksberg
Kommun	Karlshamn
Socken (distrikt/församling)	Åryd
Lägesbeskrivning	Ca 2 km SV om Åryds kyrka, ca 9 km Ö om Karlshamn
Kartblad	Topografiska kartan: 3E NO Karlshamn Ekonomiska kartan: 3E 5j Matvik (034 59)
Naturgeografisk region	9. Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Fastigheter	Eriksberg 1:2, Rörvik S:2
Markägarkategori	Privat
Servitut	Kraftledning (E.ON)
Samfälligheter	-
Nyttjanderätter	-
Andra gällande bestämmelser	-
Areal (utvidgad del)	Totalt 17,7 ha
Natura 2000-område	-
Naturvårdsförvaltare	Eriksberg Vilt och Natur AB (fastighetsägaren)

Syftet med naturreservatet

Det syfte som gäller för naturreservatet Eriksberg ska gälla även för den utvidgade delen av reservatet.

Syftet med naturreservatet Eriksberg är att:

1. bevara biologisk mångfald i ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl a ädellövskogar, tallskogar, hållmarksområden, öppna inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer.
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, främst naturtyper som prioriteras inom Natura 2000.
3. med beaktande av naturvärdena bevara värdefulla inslag i kulturlandskapet.
4. bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet.

Syftet ska nås genom att:

- inom reservatet upprätthålla en kontinuitet av gamla lövträd och tallar.
- det finns en stor variation i skogstyper, med hävdad hagmark, betade ädellövskogar och tallskogar med olika trädthet, alkärr och tallmyr.
- tillgången på död ved är god med en naturlig variation på kvalitet och olika nedbrytningsstadier.
- skogar och inägomarker betas med hjortar och andra i Skandinavien naturligt hemmahörande arter.
- gallringar görs för att gynna grova träd och för att nya stora träd skall kunna utvecklas.
- fiske bedrivs så att rekryteringen av fisk gynnas och andra limniska och marina naturvärden värnas.
- punktinsatser i kulturmiljövårdande syfte görs vid torpgrunder och källargrunder.
- området bibehålls som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur och natur.

Skälen för beslutet

Utvidgningen omfattar ett mosaikartat område med hållmarkstallskog, ädellövskog (ek, bok), sumpskogar, kärr och hållmarksytor. Ädellövskogen är klassad som nyckelbiotop och hyser mycket stora naturvärden. Ett flertal rödlistade arter har påträffats. Även delar av hållmarkstallskogen, sumpskogarna och våtmarkerna bedöms ha betydande naturvärden. Området utgör ett viktigt och utvecklingsbart komplement till det befintliga naturreservatet Eriksberg. Skogen inom den utvidgade delen lämnas i huvudsak orörd. På dalgångens botten finns en anlagd våtmark (viltvatten) som kan kräva begränsad skötsel för att inte växa igen.

Prioriterade naturmiljöer i naturreservatet är ädellövskogen i den östra branten och hållmarkstallskogen. Prioriterade naturtyper är *näringsrik ekskog* (9160) och *taiga* (utveckling mot 9010*).

I den utvidgade reservatsdelen finns prioriterade strukturer och funktioner som skoglig kontinuitet med varierad åldersstruktur och gamla träd, grova träd, senvuxna träd, klen död ved, lågor av ädellövträd samt trädhåligheter.

Arterna liten sönderfallslav, rosa lundlav, rosa skärelav och ekskinns är prioriterade, liksom livsmiljöerna för ett flertal signalarter och/eller typiska arter knutna till naturreservatets prioriterade naturtyper.

Ett konkret hot mot naturvärden i naturreservatet, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är den i huvudsak likåldriga tallskogen på sikt kan få ett alltför slutet trädskikt, bland annat genom invandring av gran, samt att tallen har svårt att föryngra sig. Detta kan åtgärdas genom punktvisa avverkningar av exempelvis inträngande gran.

Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för bildandet av naturreservatet är till exempel för hårt viltbetetryck.

Utvidgningen av naturreservatet Eriksberg bidrar till att uppfylla miljömålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Beskrivning av området

Reservatsutvidgningen i norr omfattar hållmarkstallskog med inslag av ek samt öster om den nord-sydliga dalgången ett stråk med äldre ädellövskog (bok, ek). Väster om dalgången finns mindre partier med flerstammig avenbokskog och alsumpskog. Insprängt i tallskogen finns ett mosaikartat inslag av tall/björksumpskog, små kärr samt kala hållmarksytor. En del tallar är gamla och senvuxna. På dalbotten finns ett fuktstråk (tidigare inäga) med en anlagd våtmark.

Ädellövskogen är klassad som nyckelbiotop (1,4 ha), och innehåller bl a ett flertal rödlistade arter av lavar. Som exempel kan nämnas liten sönderfallslav (nära hotad), rosa lundlav (sårbar), rosa skärelav (nära hotad) och bokkantlav (nära hotad). Även den rödlistade svampen ekskinns (nära hotad) har påträffats. Ett stort antal signalarter har noterats. Mindre hackspett har observerat i den östra kanten. Nattskärre förekommer (och häckar troligen) i och i anslutning till det aktuella området.

Större delen av utvidgningen ingår i befintligt vilthägn. En mellan 12 och 60 m bred skogsremsa i norr, mot E 22, ligger utanför hägnet.

I området, vid foten av den östra dalsidan, finns grunden efter en backstuga från 1700-talet, "Skogsmohejan".

Reservatsföreskrifter

De föreskrifter som beslutats 2008 av Länsstyrelsen för naturreservatet Eriksberg enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken ska gälla för den utvidgade delen av reservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

- uppföra ny byggnad eller andra anläggningar,
- bedriva täkt i någon form,
- spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa,
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
- riva stenmurar, rösen och husgrunder,
- anlägga väg eller annan anordning,
- uppföra flaggstång, mast eller antenn,
- avverka skog eller utföra skogsodling,
- använda kemiska bekämpningsmedel,
- tillföra området för trakten främmande djurarter.

Utan länsstyrelsens tillstånd ska förbud gälla att:

- framdra mark- eller luftledning,
- använda handelsgödsel annat än på tidigare åkermark.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser den utvidgade delen av reservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Begränsade åtgärder i träd och buskskiktet inom skötselområde 1, 3 och 6.
3. Rensning av den anlagda våtmarken i dalbotten (skötselområde 8), vid behov.
4. Undersökningar av djur- och växtliv samt av mark- och vattenförhållanden.
5. Uppföljning av områdets skötsel, och miljöövervakning.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

- beträda det inhägnade området på Dragsö under annan tid på året än fr o m 15 juni t o m 31 augusti,
- med undantag för vad som ovan sagts om tillträde till Dragsö, beträda det inhägnade området i annan omfattning än länsstyrelsen beslutar, eller i den utsträckning markägaren medger,
- skada mark eller vegetation,
- skada stenmurar, rösen och husgrunder,
- störa djurlivet,

- medföra hund,
- skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt,
- tälta eller ställa upp husvagn eller husbil,
- göra upp eld,
- på störande sätt utnyttja radio, cd-spelare eller dylikt, spela musik eller åstadkomma buller,
- framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar,
- medföra båt.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- insamla djur eller växter,
- bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning.

Föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för:

- utövande av nyttjanderätter och servitut eller underhåll och reparationer av befintliga ledningsnät och andra anläggningar enligt gällande servitut och nyttjanderätter,
- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- innehavare av särskild rätt till berörda fastigheter eller innehavare av annan rätt att utnyttja sina rättigheter,
- jakträttsinnehavare att underhållsröja och nyttja befintliga skogsbilvägar i samband med jakt,
- fastighetsägare inom naturreservatet att låta sina hundar vistas inom naturreservatet enligt gällande lagar och förordningar.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- Artskyddsförordningen (2007:845), gällande till exempel insamling av vissa arter.
- Föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950).
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.
- Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter, ELSÄK-FS 2008:1 samt 2010:1.

Ärendets beredning

Eriksbergs Vilt och Natur AB begärde år 2014 att Länsstyrelsen skulle utvidga naturreservatet Eriksberg med den norra, oskyddade delen av fastigheten Eriksberg 1:2. Samma år registrerade Skogsstyrelsen en 1,4 ha stor nyckelbiotop i området. Som ett led i reservatsplaneringen genomförde fastighetsägaren, i samråd med Skogsstyrelsen, en naturvårdsgallring i delar av området (tallskogen).

Länsstyrelsen beställde under 2015 värdering av det aktuella området, samt förhandling med fastighetsägaren om intrångsersättning. Under 2015 uppfördes även ett viltstängsel runt utvidgningen som innebar att den införlivades i viltparken.

I juni 2016 skrevs avtal om intrångsersättning för den planerade reservatsutvidgningen. Länsstyrelsen tog under 2016 fram förslag till beslut och skötselplan för den utvidgade

delen av naturreservatet, för remiss till sakägare och andra intressenter. Förslaget skickades på remiss under hösten samma år. Ingen hade några invändningar mot förslaget.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

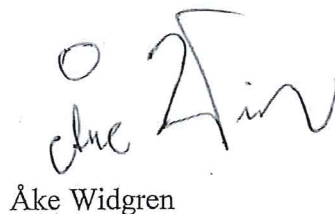
Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Berit Andnor Bylund.

I beslutet deltog även länsjurist Sofia Kullman, antikvarie Magnus Petersson, reservats-handläggare Ingegerd Erlandsson samt områdesskyddssamordnare Åke Widgren, den sistnämnde som föredragande.

Berit Andnor Bylund

Åke Widgren

Kungöres i länets författningssamling och ortstidning.

Bilagor:

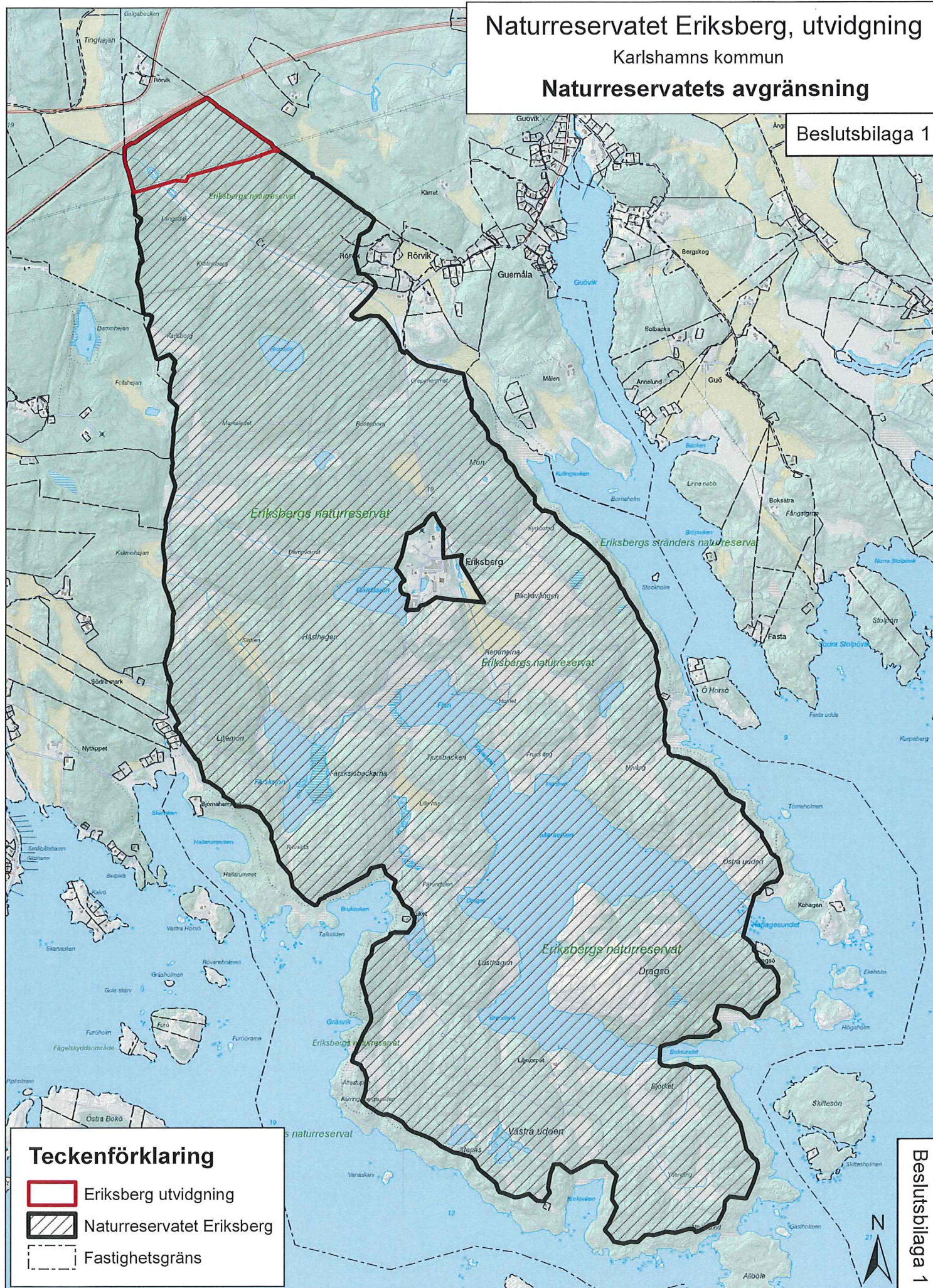
1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med B-föreskriftsområden m.m.
3. Skötselplan med tillhörande bilagor
4. Hur man överklagar.

Naturreservatet Eriksberg, utvidgning

Karlshamns kommun

Naturreservatets avgränsning

Beslutsbilaga 1

Naturreseptat Eriksberg, utvidgning
Karlshamns kommun
B-föreskriftsområden

Beslutsbilaga 2

Beslutsbilaga 2

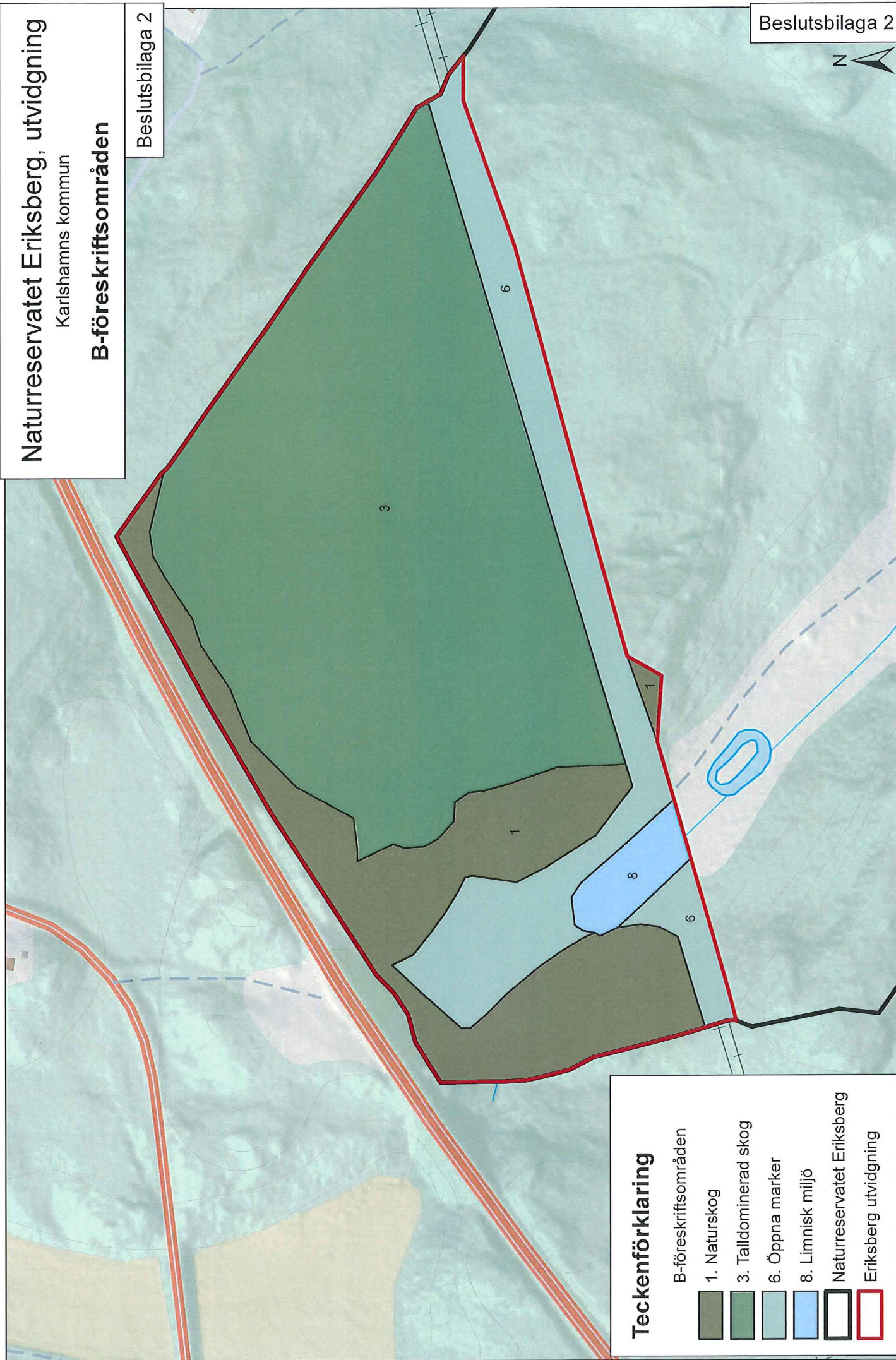

© Länsstyrelsen Blekinge län och © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Teckenförklaring

B-föreskriftsområden

- 1. Naturskog
- 3. Talldominerad skog
- 6. Öppna marker
- 8. Limnisk miljö
- Naturreseptat Eriksberg
- Eriksberg utvidgning

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

SKÖTSELPLAN

1 (26)

2016-12-20

Dnr 511-996-2016

Obj nr 10-02-17

Beslutsbilaga 3

Skötselplan för naturreservatet Eriksberg, utvidgning

Karlshamns kommun

Postadress
SE-371 86 KARLSKRONA

Besöksadress
Skeppsbrokajen 4

Telefon/Telefax
010-22 40 000
010-22 40 223

E-post/webbplats:
blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge

Org.nr
202100-2320

Figur 1. Naturreservatet Eriksbergs läge i Blekinge län. Grönmarkerade områden är länets naturreservat på land och blåmarkerade områden är naturreservat som sträcker sig ut i havet.

Titel: Skötselplan för naturreservatet Eriksberg, utvidgning, Karlshamns kommun

Utgiven av: Länsstyrelsen i Blekinge län

Planförfattare: Ingegerd Erlandsson

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Blekinge län

371 86 Karlskrona

Tfn: 010-224 00 00

blekinge@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/blekinge

Copyright: Länsstyrelsen i Blekinge län.

Innehållet i detta dokument får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källa.

Foton: Ingegerd Erlandsson, om inget annat anges

Omslagsbild: Våtmarken i dalgången och ädellövskogen i nyckelbiotopen längs dalens nordöstra sluttning. 2015-06-04.

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	4
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	5
2.1 ADMINISTRATIVA DATA.....	6
2.2 NATURFÖRHÅLLANDEN	7
2.2.1 Geologi och topografi	7
2.2.2 Översiktlig vegetationsbeskrivning	8
2.2.3 Inventeringar	10
2.2.4 Djurliv	
2.3 HISTORISK SAMT NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	11
2.3.1 Det historiska landskapet	11
2.3.2 Bengt Berg och hans efterträdare	13
2.3.3 Skyddad natur	13
2.4 KÄLLFÖRTECKNING	14
3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	15
3.2 GENERELLA RIKTLINJER.....	15
3.3 INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN	15
3.4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	16
3.4.1 SKÖTSELOMRÅDE 1: NATURSKOG DÄR OMRÅDET LÄMNAS I HUVUDSAK ORÖRT	16
3.4.2 SKÖTSELOMRÅDE 3: TALLDOMINERADE SKOGAR MED NATURVÅRDSINRIKTAD SKÖTSEL AV TRÄD- OCH BUSKSIKT	19
3.4.3 SKÖTSELOMRÅDE 6: ÖPPNA MARKER	21
3.4.4 SKÖTSELOMRÅDE 8C: LIMNISKA OMRÅDEN	22
3.5 FRILUFTSLIV OCH TURISM	23
4 UTMÄRKNING AV RESERVATSGRÄNS.....	23
5 BRÄNDER OCH BRANDBEKÄMPNING	23
6 JAKT.....	24
7 TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	24
7.1 TILLSYN ÖVER FÖRESKRIFTER.....	24
7.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	24
7.3 DOKUMENTATION AV SKÖTSELÅTGÄRDER	24
8 KOSTNADER OCH FINANSIERING	25
9 SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE	25
SKÖTSELÅTGÄRDER	25

KARTBILAGOR

- Kartbilaga 1: Översiktskarta
- Kartbilaga 2: Reservatsområde och fastighetsgränser
- Kartbilaga 3: Topografi och jordarter
- Kartbilaga 4: Naturtyper och nyckelbiotop
- Kartbilaga 5: Markanvändning, Häradskartan 1916
- Kartbilaga 6: Skötselområden

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för syftet och skötseln i ett naturreservat. Skötselplanens inriktning bestäms av syftet med reservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Det aktuella området är en utvidgning av naturreservatet Eriksberg. Den skötselplan som fastställdes av länsstyrelsen den 30 juni 2009 ska gälla även för den utvidgade delen.

1. Syftet med naturreservatet

Det syfte som gäller för naturreservatet Eriksberg ska gälla även för den utvidgade delen av reservatet.

Syftet med naturreservatet Eriksberg är att:

1. bevara biologisk mångfald i ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl.a. ädellövskogar, tallskogar, hållmarksområden, öppna inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, främst naturtyper som prioriteras inom Natura 2000,
3. med beaktande av naturvärdena bevara värdefulla inslag i kulturlandskapet,
4. bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet.

Syftet skall nås genom att:

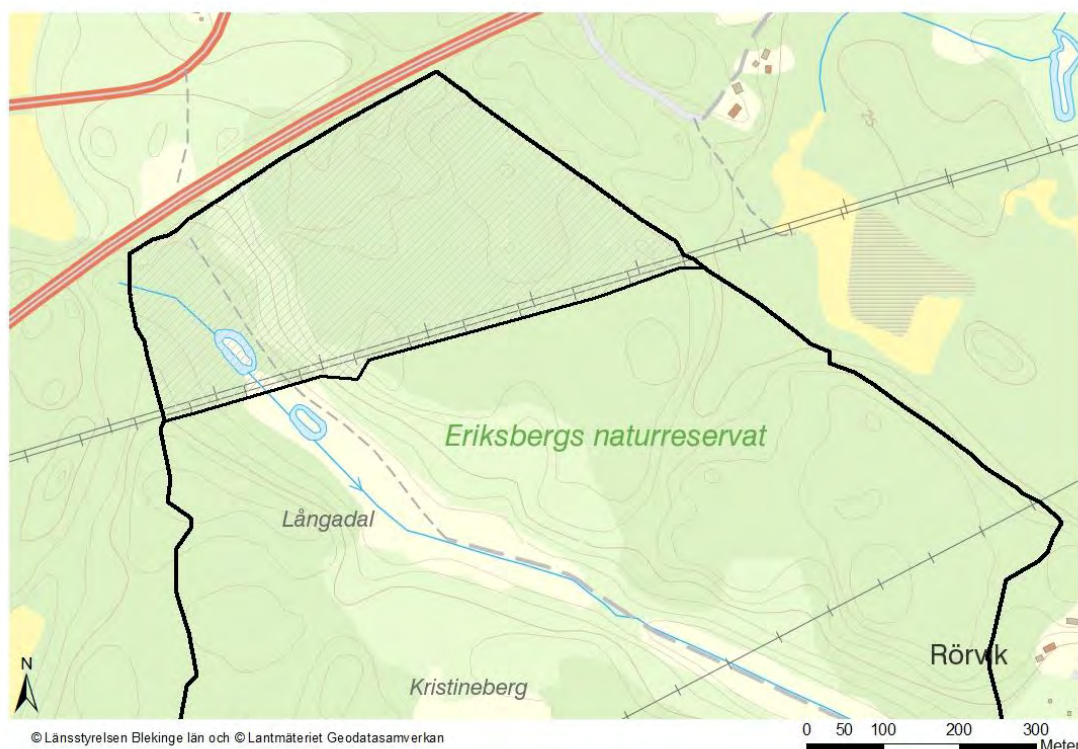
- inom reservatet upprätthålla en kontinuitet av gamla lövträd och tallar.
- det finns en stor variation i skogstyper, med hävdad hagmark, betade ädellövskogar och tallskogar med olika trädthet, alkärr och tallmyr,
- tillgången på död ved är god med en naturlig variation på kvalitet och olika nedbrytningsstadier,
- skogar och inägomarker betas med hjortar och andra i Skandinavien naturligt hemmahörande arter,
- gallringar görs för att gynna grova träd och för att nya stora träd skall kunna utvecklas,
- fiske bedrivs så att rekryteringen av fisk gynnas och andra limniska och marina naturvärden värnas,
- punktinsatser i kulturmiljövårdande syfte görs vid torpgrunder och källargrunder
- området bibehålls som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur och natur.

2. Beskrivning av området

Eriksbergs utvidgning på 17,7 ha ingår i naturreservatet Eriksberg som är ca 900 ha stort. Utvidgningen utgör den nordligaste delen av fastigheten som gränsar till E 22:an (se Figur 2 och Kartbilaga 1 "Översiktskarta"). Berggrunden består av ca 1 450 miljoner år gammal Karlshamnsgranit. Jordarterna består mest av sandig blockrik morän, samt av glacial lera i dalgången. Det finns gott om berg i dagen med klippfallar och stup. Högsta punkten är på 44 meter över havet (m.ö.h.).

Naturreservatet ligger i ett kustnära landskap med varierad topografi där berggrunden är genombruten av mindre sprickdalar. Utvidgningen omfattar ett mosaikartat område med hållmarkstallskog, sumpskog, kärr och hållmarksytor, samt ädellövskog av bok och ek som växer i sluttningen ner mot en öppen dalgång med gräsmark och en anlagd våtmark (viltvatten). Ädellövskogen hyser mycket stora naturvärden. Även delar av hållmarkstallskogen, sumpskogarna och våtmarkerna bedöms ha betydande naturvärden. Området utgör ett viktigt och utvecklingsbart komplement till det befintliga naturreservatet Eriksberg.

Eriksberg omfattar ett av norra Europas största vilthägn. Här lever kronhjort, dovhjort, mufflonfår, vildsvin och visent. Större delen av utvidgningen ligger innanför vilthägnets. Där finns spår efter tidigare utnyttjande med torpruin, odlingsrösen och stenmurar. En kraftledning leder utmed det utvidgade områdets södra gräns.

Figur 2. Naturreservatet är markerat med heldragen svart linje och utökningen är skrafferad.

2.1 Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data.

Objektnamn	Eriksberg
Objektnummer	10-02-17
Skyddsform	Naturresevat
Beslutsdatum	2016-12-20
Natura 2000-objektkod	-
Koordinat centralpunkt	E: 498961, N: 6228237 (SWEREF 99TM)
Kartor	Topografiska kartan: 3E NO Karlshamn Ekonomiska kartan: 3E 5j Matvik (034 59)
Areal (utvidgad del)	17,7 ha
Naturvårdsförvaltare	Eriksberg Vilt och Natur AB (fastighetsägaren)
Kommun	Karlshamn
Lägesbeskrivning	Ca 2 km SV om Åryds kyrka, ca 9 km Ö om Karlshamn
Sakägare	Privat
Fastigheter	Del av Eriksberg 1:2, se Kartbilaga 2 ”Reservatsområde och fastighetsgränser”
Servitut	Kraftledning (E.ON)
Samfälligheter	-
Nyttjanderätter	-
Naturtyper	Areal (ha)
Skogsmark Natura 2000	Totalt 14 ha, varav: <i>näringsrik ekskog</i> (9160), ca 1,4 ha <i>taiga</i> (utveckling mot 9010*), ca 11,3 ha <i>blandskog</i> , ca 1,1 ha <i>alsumpskog</i> , ca 0,4 ha
Övriga fodermarker	Totalt 3 ha, varav: <i>öppen/ halvöppen betesmark</i> , ca 1,2 ha <i>buskmark</i> i kraftledningsgata, ca 1,8 ha
Sötvatten	Totalt 0,4 ha: <i>dammar</i> (viltvatten)
Arter	Se Tabell 2
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturmiljöer/Markslag	Skogsmarker med ädellövsog och tallskog.
Naturtyper	<i>Näringsrik ekskog</i> och <i>taiga</i> (utveckling mot 9010*).
Strukturer och funktioner	Skoglig kontinuitet, varierad åldersstruktur, gamla träd, grova ädellövträd, grova tallar, senvuxna träd, klen död ved, lågor av ädellövträd samt trädhåligheter.
Kulturmiljöer	Kulturarhistoriska lämningar, t.ex. stenmurar, odlingsrösen, rester av torpbebyggelse.
Arter	Liten sönderfallslav, rosa lundlav, rosa skärelav och eksinn.
Friluftsliv	Större sammanhängande område med höga upplevelsevärden, viltpark, naturupplevelse, kulturhistoria, landskapsbild.
Övrigt	Forskning/referensområde

Tabell 2. Rödlistade, EU-listade och andra ovanliga arter och signalarter som rapporterats från reservatsområdet under senare år (Rödlistekategorier: CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = nära hotad). LC-arter är arter som tidigare varit rödlistade men som numera räknas som Livskraftiga. ÅGP-arter är hotade arter för vilka det upprättas särskilda nationella åtgärdsprogram. Signalarter är indikatorarter som är användbara för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden.

Art	Nationell rödlista	EU's fågeldir	EU's Habitatdir	ÅGP	Signalart
Svampar					
Ekskinn (<i>Aleurodiscus disciformis</i>)	NT				
Lavar					
Blyertsav (<i>Buellia violaceofusca</i>)	NT				
Bokkantlav (<i>Lecanora glabrata</i>)	NT				X
Bokvårtlav (<i>Pyrenula nitida</i>)	NT				X
Glansfläck (<i>Arthonia spadicea</i>)					X
Grå skärelav (<i>Dendrographa decolorans</i>)	LC				X
Liten sönerfallslav (<i>Bactrospora corticola</i>)	NT				
Lönnlav (<i>Bacidia rubella</i>)	LC				X
Skuggorangelav (<i>Caloplaca lucifuga</i>)	NT				
Mossor					
Guldlockmossa (<i>Homalothecium sericeum</i>)					X
Kärlväxter					
Buskstjärnblomma (<i>Stellaria holostea</i>)					X
Myskmadra (<i>Galium odoratum</i>)					X
Skogslind (<i>Tilia cordata</i>)					X
Tandrot (<i>Cardamine bulbifera</i>)					X
Fåglar					
Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	NT				

2.2 Naturförhållanden

2.2.1 Geologi och topografi

Naturreseptatet ligger i ett kustnära landskap med tydliga spår av inlandsisens verkningar. Berggrunden består av ca 1450 miljoner år gammal Karlshamnsgranit, en sur djupbergart som är rödaktig och medel- till grovkornig. Eftersom graniten är spröd med liten motståndskraft mot erosion är den relativt lättvittrad och har därför gett upphov till en kuperad terräng. Inom den utvidgade delen av naturreseptatet är topografin varierad och berggrunden genombruten av en mindre sprickdal. Berget går i dagen på flera platser med plana berghällar och klippstup.

Högsta punkten på 44 meter över havet finns i den nordöstra delen. I samband med isens avsmältning för ca 14 700 år sedan bildades högsta kustlinjen (HK) i Baltiska is-sjön. HK har här uppmätts till 52 m.ö.h. vilket innebär att hela det aktuella området då låg under vatten. Jordlagret är tunt på flera ställen. Jordarten består till stor del av sval-lad sandig morän, delvis både blockrik och storblockig. Som omväxling till den närings-fattiga moränen finns områden med bördig lera i dalgången, där jordarten består av glacial lera. I Kartbilaga 3 "Topografi och jordarter" visas förekommande jordarter, inom och närmast norr om naturreseptatet, ovanpå Lantmäteriets nationella höjddata.

2.2.2 Översiktlig vegetationsbeskrivning

Reservatsutvidgningen i norr omfattar hållmarkstallskog med inslag av ek samt ett stråk med äldre ädellövskog med bok och ek öster om den nord-sydliga dalgången. Väster om dalgången växer mindre partier med flerstammig avenbokskog och alsumpskog. Insprängt i tallskogen finns ett mosaikartat inslag av tall/björksumpskog, små kärr samt kala hållmarksytor. En del tallar är gamla och senvuxna. I dalbotten, på tidigare inägomark, finns ett fuktstråk med en anlagd våtmark. I Kartbilaga 4 "Naturtyper och nyckelbiotop" visas naturtypernas utbredning.

Figur 3. Ädellövskog, hållmarkstallskog och enbuskar intill lavbevuxna klippfällar.

Uppe på platån, som är smått kuperad, växer talldominerad skog av taigatyp som är utvecklingsmark mot naturtypen *taiga* (9010*). En del gamla grova tallar finns. Enbuskar förekommer också. Hållmarkstallskogen har lövinslag av bland annat ek, björk och yngre bok. I fältskiktet växer bland annat blåbärsris, gräs och ormbunkar. Jordtäcknet är tunt och berget går i dagen på många ställen. Stora hållmarksytor är bevuxna med lavar och i sprickor växer gräs. I sänkor mellan hållmarksytorna, som stora hållkar, förekommer kärr och sumpskogar.

Ädellövskogen på sluttningen utmed sprickdalens nordöstra sida är klassad som nyckelbiotop och är på 1,4 ha. Dess utbredning ses i Kartbilaga 4. Terrängen i den sydvästvända sluttningen är bitvis brant, höjdskillnaden är 25 meter och det finns klippor och stup. Naturtypen är *näringsrik ekskog* (9160). Trädsiktet består av olikåldrig ädellövskog dominerad av ek, bok och avenbok. Det förekommer enstaka träd av lönn, skogslind, björk och tall. Skogen är naturskogsartad med ett påtagligt inslag av gamla och senvuxna träd, med spärrgreniga grova träd, med håligheter och bohål. Fältskiktet är av lundkaraktär med arter som lundslok, myskmadra och tandrot. Död ved i form av lågor och högstubbar förekommer sparsamt, medan det finns mer gott om klenare död ved. Det finns rik förekomst av skrymslen och en värdefull kryptogamflora.

Figur 4. Ekskog i den övre delen av sluttningen inom nyckelbiotopen.

Nyckelbiotopen innehåller bland annat ett flertal rödlistade arter av lavar, såsom liten sönderfallslav (nära hotad), rosa lundlav (sårbar), rosa skärelav (nära hotad) och bokkantlav (nära hotad). Även den rödlistade svampen ekskin (nära hotad) har påträffats. Ett stort antal signalarter har noterats. Mindre hackspett har observerat i den östra kanten. Nattskärre förekommer (och häckar troligen) i och i anlutning till det aktuella området. Den relativt ovanliga fjärilen stor eklavmätare påträffades sittande på en trädstam. Området är sannolikt en intressant lokal för flera insektsgrupper, kanske främst för fjärilar och skalbaggar. Sluttningen och dess närmaste omgivningar utgör också värdefulla födosökmiljöer för fladdermöss. Här ligger ruiner efter en backstuga i sluttningens nedkant.

Utmed sprickdalens sydvästra sida växer blandlövskog med mindre partier av flerstamig avenbokskog på den nordostvända sluttningen. Det finns gott om tall. I fältskiktet växer bland annat buskstjärnblomma. Längs kanten av dalbotten växer alsumpskog.

Längs dalens botten är marken halvöppen med gräs och buskar. En bäck rinner genom dalgången. Den vidgas i dammar med omkringliggande våtmark som är ett anlagt viltvatten. Där växer bland annat vattenmöja och bäckveronika. Utmed utvidgningens södra del, där reservatsgränsen tidigare gick och hägnet var, löper en kraftledningsgata genom landskapet. Där finns buskvegetation.

Ädellövskogen hyser mycket stora naturvärden. Även delar av hållmarkstallskogen, sumpskogarna och våtmarkerna bedöms ha betydande naturvärden. Området utgör ett viktigt och utvecklingsbart komplement till det befintliga naturreservatet Eriksberg.

2.2.3 Inventeringar

Skogsstyrelsen har inventerat området och 2014 avgränsades en nyckelbiotop på 1,4 ha med ädellövskog i en bergbrant. Uppgifterna om naturvärden bygger främst på uppgifter från nyckelbiotopsinventeringen. Utöver denna har området inventerats och naturvärdesberäknats översiktligt.

Figur 4. Visenter i viltparken och naturreservatet Eriksberg (Foto: Robert Ekholm 2015).

2.2.4 Djurliv

Alla de betande djuren inom viltparken kommer att ha tillgång till området. Här kan kronhjortar, dovhjortar, davidshjortar, visenter, mufflonfår och vildsvin röra sig såväl i skogen som i öppna gräsmarker, buskmarker och vid viltvattnet. Många arter av fladdermöss lever inom Eriksberg. Under de senaste åren har undersökningar och inspelningar gjorts som visar att 15 av de i Sverige förekommande 19 arterna av fladdermöss lever här. Fladdermöss gynnas bäst av tillgång till tät gammal skog i kombination med gläntor och halvöppna betade partier med gamla träd, miljöer som finns inom utvidgningen. Den trädbevuxna sluttningen och dess närmaste omgivningar utgör värdefulla födosökmiljöer för fladdermöss.

I naturreservatet Eriksberg finns en rik fågel- och insektsfauna. Några fågelarter som det finns gott om på Eriksberg som helhet är hackspettar, trädlärka, dubbeltrast, steglits och stenknäck. Exempelvis trädlärkan, som är knuten till öppna hållmarker med gles trädvegetation, kan trivas i området. Mindre hackspett har observerats i den östra kanten. Nattskärre förekommer, och häckar troligen, i och i anslutning till hållmarkstallskogen. Området är sannolikt en intressant lokal för flera insektsgrupper, kanske främst för fjärilar och skalbaggar. Inom reservatet finns stor art- och individrikedom bland dagfjärilar.

2.3 Historisk samt nuvarande mark- och vattenanvändning

2.3.1 *Det historiska landskapet*

Området vid Eriksberg har en intressant markhistorik. Markerna kan ha utnyttjats extensivt under forntiden. Enligt tolkning av en paleoekologisk analys ökade kulturell påverkan med begränsad odling under bronsåldern (Hannon, 2001). Under 1400-talet växte det fram ett öppet odlingslandskap med fasta åkrar och omfattande betesmarker. Mara var en mindre bondby som sannolikt etablerades då under 1400-talet, förmodligen på den plats där gården (Eriksberg) nu ligger. Marken inom utvidgningen hörde tidigare till grannbyn Rörvik och gränsen mot Eriksberg gick då utmed dalgångens sydvästra kant. Inom det aktuella området med utvidgningen finns inga registrerade fornlämningar.

Läge och naturgivna förutsättningar med delvis skogbevuxna bergiga och stenrika områden gör att området utnyttjats extensivt som utmark med bete under lång tid. De magra steniga moränmarkerna har efterhand utnyttjats intensivare för nyodling och koloniserats i tider av folkökning. I dalgången med bördig lera på botten har marken lämpat sig för uppodling.

Efter Roskildefreden 1648 ägdes Mara av svenska officerare och ämbetsmän och utvecklades under första delen av 1700-talet till en betydande jordbruksegendom med ståndsmässig bebyggelse. Sedan 1660-talet när de tre gårdarna i Mara köptes upp av en kronobefallningsman har gårdens marker varit ungefär så stora som idag. Godset Mara ändrade 1781 namn till Eriksberg. Under 1800-talet skedde stora samhällsomvandlingar med industrialismens intåg och genomförande av jordbruksreformer. Folkökningen ledde bland annat till ytterligare uppodling och etablering av torp och backstugor. Även på Eriksberg effektiviserades jordbruket och ett stort antal torp anlades.

Figur 5. Ruiner efter backstugan Skogsmohejan.

I dalgången låg en liten backstuga med namnet Skogsmohejan. I boken *Eriksberg. Ett säteri i Blekinge genom 350 år* (Brorsson 2006) finns beskrivning av torpen på Eriksberg. Här står att läsa att det i Bräkne-Härads dombok 1729 nämns en backstuga på gatumarken under Rörvik. Backstuga var mindre än torp, gränsen gick vid $\frac{1}{2}$ -1 tunnland. Enligt domboken hade stugan då stått där i 40 år. Hejorna i dalen var redan då så gamla att ingen mindes när de intogs. På de historiska kartorna från storskifte år 1807 samt storskifte och laga skifte år 1809 för hemmanet Rörwik är det markerat inägomark med ängsmark och lite åkermark i dalgången. Resten hörde till utmarken. En väg ledde norr-ut. På kartan syns ingen byggnad inom utvidgningen, utan alla hus var samlade längre österut vid bytomten.

Landskapet var som mest utnyttjat och uppodlat i början av 1900-talet, samtidigt som det småskaliga jordbrukslandskapet fortfarande existerade med många äldre strukturer bevarade. Den gamla ekonomiska kartan från 1916, Häradskartan kallad (se Kartbilaga 5 "Markanvändning, Häradskartan 1916"), visar att det fortfarande var åkermark (gult) i dalgången, som kallas Långadal, och ett dike rann genom dalen. En väg ledde genom dalgången. Längs dalgångens sidor växte lövskog (cirkclar) medan det uppe på platan växte barrskog (stjärnor) och där fanns en våtmark. Stora delar av dåvarande betesmarker göms i det som på kartan markeras som skog. Det finns ingen markering för något hus inom utvidgningen.

Figur 6. Odlingsrösen i nuvarande skogsmark vittnar om tidigare markanvändning.

Flygfotot från 1940-talet visar förhållanden som i stort stämmer överens med Häradskartans med öppen åkermark i dalgången. På 1970-talets ekonomiska karta fanns däremot ingen jordbruksmark inom området. Jämförelse kan även göras med dagens ortofoto där det mesta är skogsmark med inslag av öppna hållar, samt öppnare marker med buskar i dalgången och kraftledningsgatan.

2.3.2 Bengt Berg och hans efterträdare

Bengt Berg, känd zoolog, författare och naturfotograf, förvärvade egendomen Eriksberg 1938 och kort därefter inrättade han Mara Biologiska Försökscenter/område. Jordbruket lades ner, kontrakten med torparna sades upp och det mesta av torpbebyggelsen kom att rivas eller lämnas att förfalla.

Efter Bengt Bergs död 1967 övertogs fastigheten av sonen Iens Illum Berg, som innehade egendomen fram till 1987. Den ägare som öppnade upp gården för allmänheten och påbörjade arbetet med att göra den till ett turistmål var Alexander Went, ägare av Eriksberg under åren 1987-1996. Stiftelsen Skogssällskapet övertog Eriksberg 1996 och vidareutvecklade egendomens möjligheter inom turism, jakt, fiske och naturvård.

Den 1/9 2007 bildades Eriksberg Vilt- & Natur AB, ursprungligen som ett helägt dotterbolag till Stiftelsen Skogssällskapet. Bolaget förvärvades under hösten 2007 av Mellby Gård AB. Sedan 2008 äger Rune Andersson Eriksberg och han är den 29:e ägaren i raden. Eriksberg firade 350-årsjubileum 2008.

2.3.3 Skyddad natur

Genom länsstyrelsens beslut den 4 oktober 1976 bildades dels naturvårdsområdet Eriksberg, dels naturreservatet Eriksbergs stränder. Samtidigt fastställdes en översiktlig skötselplan för naturvårdsområdet. Detta utvidgades med ca 55 ha i norr genom beslut den 6 juli 1979. Genom införande av miljöbalken den 1 juli 1999 försvann begreppet naturvårdsområde. Föreskrifter som tidigare meddelats med stöd av naturvårdslagen, som upphävdes när miljöbalken trädde i kraft, fortsatte att gälla om de inte ersatts med nya föreskrifter med stöd av miljöbalken. Därmed övergick naturvårdsområdet Eriksberg till att vara naturreservat. Den 2 januari 2008 beslutade Länsstyrelsen om ändring av föreskrifterna för naturreservatet Eriksberg samt ändring av den inre gränsen runt gården.

Det aktuella området med utvidgningen har fram till 2015 legat utanför vilthägnat. Hägnet har utökats och omfattar även större delen av detta område på 17,7 ha. Med detta beslut 2016-12-20 införlivas området även i naturreservatet. I utökningen av naturreservatet ingår även en smal remsa på 1,4 ha utanför stängslet, närmast E22:an. Den inhägnade delen av Eriksberg är nu på drygt 915 hektar, vilket innebär att Eriksberg är ett av norra Europas största vilthägn samt Nordens största safaripark. Här bedrivs viltuppfödning och inom området vandrar kronvilt, dovvilt, davidshjortar, vildsvin, visenter och mufflonfår fritt omkring tillsammans. Sommarstammen är på drygt 1 500 djur. Satsningen sker på turism i organiserad form samt jakt och fiske, kombinerat med konferensverksamhet.

Skogliga åtgärder som görs är av naturvårdande karaktär. På senare år har upptäckts att miljöerna på Eriksberg hyser väldigt höga naturvärden. Skogsområdena har långvarig obruten trädkontinuitet, vilket påvisas av lavar med mycket höga krav på livsmiljön. Det gamla kulturlandskapets strukturer finns bevarade, vilket idag avspeglas i spåren efter 1800-talets omfattande torpbebyggelse. Allmänheten har tillgång till delar av naturreservatet Eriksberg och viltparken, från fordon på markerade vägar, under en två månaders sommarperiod. Den utvidgade delen av hägnet berörs inte av denna vägslinga.

2.4 Källförteckning

Litteratur, rapporter, inventeringar, underlagsmaterial, mm

Brorsson, B. 2006. *Eriksberg. Ett säteri i Blekinge genom 350 år.*

Länsstyrelsen i Blekinge län. 2009. Skötselplan för naturreservatet Eriksberg, Karlshamns kommun.

Persson, T. 2007. *Eriksberg. Åryds socken, Karlshamns kommun. Kulturlandskapsutredning.* Blekinge museum rapport 2007:27.

Internetkällor

Artdatabanken. 2016. Artfakta. <http://www.artdata.slu.se/rodlista/default.asp>. Hämtat 2016-09-29.

Artportalen. 2016. <http://artportalen.se>. Hämtat 2016-09-29.

Lantmäteriet. 2016a. Historiska kartor. Lantmäteristyrelsens arkiv. Rörvik nr 1, Åryds socken, storskifte år 1807. <http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/advancedsearch.html>. Hämtat 2016-09-09.

Lantmäteriet. 2016b. Historiska kartor. Lantmäterimyndighetens arkiv. Rörvik nr 1, Åryds socken, storskifte, laga skifte år 1809, akt nr 10-ÅRY-19. <http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/advancedsearch.html>. Hämtat 2016-09-09.

Lantmäteriet. 2016c. Historiska kartor. Rikets allmänna kartverks arkiv. Häradsekonomiska kartan, 1915-19, Hällaryd J112-4-23. <http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/advancedsearch.html>. Hämtat 2016-09-09.

Lantmäteriet. 2016d. Historiska kartor. Rikets allmänna kartverks arkiv. Ekonomiska kartan, 1971, Matvik J133-3E5j73 och Hällaryd J133-3E6j73. <http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/advancedsearch.html>. Hämtat 2016-09-09.

Riksantikvarieämbetet. 2016. Fornsök. <http://www.raa.se/cms/fornsok/start.html>.

Skogsstyrelsen 2016. Nyckelbiotoper. <http://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Nyckelbiotop>

Eriksberg Vilt & Natur AB. 2016-09-09. <http://www.eriksberg.nu/sv/viltpark>

SGU 2016a: Berggrund 1:50 K – databas

SGU 2016b: Jordarter 1:100 K-1:250 K - databas

Muntliga och skriftliga kontakter

Per-Arne Olsson, VD på Eriksbergs Vilt & Natur AB

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.2 Generella riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för hela området. Där inget annat anges ska betande djur kunna ha tillgång till området innanför hägnet under hela året.

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och florán sparas såsom grova träd, hålträd, boträd, blommande buskar, stående döda och döende träd, vindfälle eller lågor. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, till exempel avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vatten, vedinsekters fortplantning samt växt- och djurliv i övrigt minimeras. Kulturlämningar får inte skadas enligt föreskrifterna i Kulturmiljölagen (1988:950).

Körvägar och stigar ska vara framkomliga. Utmed dessa ska trädsiktet regelbundet ses över och döda eller döende träd tas åt sidan om de kan utgöra fara för allmänheten. Träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga vägar, stigar, stängsel, ledningsgator, kulturhistoriska lämningar eller öppna betesmarker får upparbetas och avlägsnas. Träd som är värdefulla för faunan och florán, exempelvis grova och gamla träd ska dock flyttas och lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet. Kan fara undanröjas genom att träden beskärs, ska de inte avverkas. Om möjligt görs högstubbar av träden.

Kulturhistoriska lämningar såsom fornlämningar i form av kulturmiljöer med torpruiner, stenmurar och odlingsrösen ska bevaras och åskådliggöras. Detta sker praktiskt genom att de hålls fria från uppväxande sly och buskar, speciellt vedartade växter. Stenar som fallit ner från stengärden läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på.

Hot och negativ påverkan

Konkreta hot mot naturvärden i naturreservatet, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel eller Natura 2000, beskrivs under berörda skötselområden. Potentiella hot, som inte är aktuella i dagsläget, är till exempel felaktigt (för hårt) viltbetetryck.

3.3 Indelning i skötselområden

Den utökade delen av naturreservatet har delats in i 4 skötselområden med liknande skötsel. Avgränsningen av skötselområdena framgår av bifogade skötselplanekarta i Kartbilaga 6 "Skötselområden". Flera spridda trädbestånd eller ytor kan tillhöra samma skötselområde. Skötselområdena inom utvidgningen överensstämmer med skötselplanen för resten av naturreservatet Eriksberg.

Skötselområde 1. Naturskog där området lämnas i huvudsak orört

Skötselområde 3. Talldominerade skogar med naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt

Skötselområde 6. Öppna marker

Skötselområde 8. Limniska miljöer

3.4 Mål och åtgärder för skötselområden

3.4.1 Skötselområde 1: Naturskog där området lämnas i huvudsak orört

Areal: ca 3,7 ha varav:

delområde 1b:

1,3 ha. ädellövskog: *näringsrik ekskog* (9160)

1 ha. blandskog

0,2 ha. alsumpskog

delområde 1c: ca 1,2 ha skogsmark utanför hägnet

Beskrivning

Delområde 1b

Skötselområdet omfattar äldre ädellövskog med bok och ek, flerstammig avenbokskog, tallskog och alsumpskog.

Utmed sprickdalens nordöstra sida finns en nyckelbiotop på 1,4 ha med ädellövskog. Terrängen i den sydvästvända sluttningen är bitvis brant, höjdskillnaden är 25 meter och det finns klippor och stup. Naturtypen är *näringsrik ekskog* (9160). Trädskiktet består av olikåldrig ädellövskog dominerad av ek, bok och avenbok. Det förekommer enstaka träd av lönn, skogslind, björk och tall. Skogen är naturskogsartad med inslag av gamla och senvuxna träd och spärrgreniga grova träd med håligheter och bohål. Fältskiktet är av lundkaraktär med arter som lundslok, myskmadra och tandrot. Död ved i form av lågor och högstubbar förekommer sparsamt, medan det finns mer gott om klenare död ved. Det finns rik förekomst av skrymslen och en värdefull kryptogamflora.

Figur 7. Terrängen är brant med mossbevuxna klippstup på dalgångens nordöstra sida, där nyckelbiotopen med näringsrik ekskog finns.

Här finns ett flertal rödlistade arter av lavar, såsom liten sönderfallslav, rosa lundlav, rosa skärelav och bokkantlav. Den rödlistade svampen ekskinn har påträffats. Även ett stort antal signalarter har noterats. Mindre hackspett har observerat i den östra kanten. Nattskärre förekommer (och häckar troligen) i och i anlutning till ädellövs skogen. Området är sannolikt en intressant lokal för flera insektsgrupper, kanske främst för fjärilar och skalbaggar. Sluttningen och dess närmaste omgivningar utgör också värdefulla födosökmiljöer för fladdermöss. Ruinen efter backstugan Skogsmohejan ligger i sluttningens nederkant.

Figur 8. Längs dalgångens sydvästra sluttning växer blandskog med bland annat avenbok och tall.

Utmed sprickdalens sydvästra sida växer tät blandlövs skog med mindre partier av flerstammig avenbokskog på den nordostväns sluttningen. Det finns inslag av tall och gott om tall högre upp i sluttningen där skogen är glesare. I fältskiktet växer bland annat buskstjärnblomma. Längs kanten av dalbotten, främst mot norr, växer alsumpskog.

Delområde 1c

Mellan hägnet i norr och fastighetsgränsen mot E22:an finns en mellan 12 och 60 meter bred remsa som utgörs av ädellövs skog, blandlövs skog, alsumpskog och hällmarkstallskog samt lite öppen mark i dalgången. Nyckelbiotopen sträcker sig in i delområdet.

Bevarandemål

Arealen *näringsrik ekskog* (9160) ska vara minst 1,3 ha. Skogen ska bibehålla sin nuvarande karaktär präglad av artrikedom, olikåldrighet och flerskiktning. Skogen ska ha en jämn åldersfördelning vilket säkerställer en kontinuerlig förekomst av gamla grova träd.

Längs vägar och i brynzoner mot öppnare mark ska vidmakthållas ett olikåldrigt trädskikt med vidkroniga solitärer av ek och bok där trädindivider med särskilt höga naturvärden gynnas. Spärrgreniga ekar som växer inne i slutna skog bör friställas. Hänsyn tas till biotoper med betydelse för fladdermöss.

Områdenas naturvärden ska i huvudsak utvecklas genom naturlig dynamik. Ingen gränföryngring ska ske. Död ved i olika former ska förekomma med minst 20 kubikmeter/hektar och finnas fördelad över hela skötselområdet.

Typiska arter knutna till naturtypen *näringsrik ekskog* ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel rosa lundlav och ekskinnska ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Figur 9. Buskstjärnblomma i blandlövskogen.

Hot

Det finns inga konkreta hot mot skötselområdets naturvärden för närvarande.

Skötselåtgärder

- Områdena ska i huvudsak lämnas orörda och få utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik.
- Försiktiga åtgärder i form av gallring och röjning längs vägar och i brynzoner mot öppnare mark.
- Friställning av spärrgreniga ekar.
- Röjning av gran som eventuellt sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlöpande. Små plantor kan lämpligen rottras.

Behov av inventeringar

Kompletterande inventeringar behöver göras av skötselområdets insektsfauna, samt av svampar, lavar och mossor för att öka kunskapen om områdets naturvärden.

3.4.2 Skötselområde 3: Talldominerade skogar med naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt

*Areal: 10,6 ha. taiga, utveckling mot 9010**

Beskrivning

Delområde 3a

Skötselområdet omfattar hällmarkstallskog med inslag av främst ek. Uppe på platån, som är smått kuperad, växer talldominerad skog av taigatyp som är utvecklingsmark mot naturtypen 9010*. Gamla grova tallar finns, varav en del är flerstammiga, och en del gamla och senvuxna tallar förekommer. Enbuskar förekommer också.

Hällmarkstallskogen har lövinslag av bland annat ek, björk och yngre bok. I fältskiktet växer bland annat blåbärsris, gräs och ormbunkar. Insprängt i tallskogen finns ett mosaikartat inslag av tall-björksumpskog, små kärr samt kala hällmarksytor. Jordtäcket är tunt och berget går i dagen på många ställen. Stora hällmarksytor är bevuxna med lavar och i sprickor växer gräs. Som ett led i reservatsplaneringen har en naturvårdsgallring genomförts i delar av området.

Figur 10. Grov flerstammig tall intill hällmark.

Bevarandemål

Arealen *taiga, utveckling mot 9010* ska vara minst 10 ha. Skogen ska ha en jämn åldersfördelning vilket säkerställer en kontinuerlig förekomst av gamla grova träd, framförallt tallar. Virkesförrådet bör sett över en längre tid minska med ca 20 %. Granen ska utgöra högst 5 % av virkesförrådet. Minst hälften av tallarna ska vara kraftigt solexponerade.

Fältskiktet ska betas av frigående djur, framförallt hjortar. Död ved i olika former ska förekomma med minst 10 kubikmeter/hektar och finnas fördelad över området.

Typiska arter knutna till naturtypen *västlig taiga* ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Rödlistade och andra skyddsvärda arter ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder

- Återkommande gallringar och röjningar som syftar till att uppnå bevarandemålen.
- 2-3 mindre ytor om ca 50-100 kvadratmeter vardera kan stängslas in och markberedas för att säkerställa en ny tallgeneration.
- Röjning av gran som eventuellt sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlöpande. Små plantor kan lämpligen rottras.

Hot

Ett konkret hot mot naturvärden, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är att den i huvudsak likåldriga tallskogen på sikt kan få ett alltför slutet trädsikt, bland annat genom invandring av gran, samt att tallen har svårt att förny sig. Detta kan åtgärdas genom punktvisa avverkningar av exempelvis inträngande gran.

Behov av inventeringar

Kompletterande inventeringar behöver göras av skötselområdets insektsfauna, samt av svampar, lavar och mossor för att öka kunskapen om områdets naturvärden.

Figur 11. Hällmarker med tallar, enbuskar och död ved.

3.4.3 Skötselområde 6: Öppna marker

Areal: ca 3 ha öppen mark varav:

Ca 1,2 ha öppen mark i dalgång

Ca 1,8 ha buskmark i kraftledningsgata

Beskrivning

Delområde 6b

Skötselområdet ligger längs dalens botten där marken är halvöppen med gräs och buskar. Det är tidigare ängs- och åkermark som efter att jordbruket lagts ner börjat växa igen. I skötselområdet ingår även den kraftledningsgata som löper utmed utvidgningens södra del, där reservatsgränsen tidigare gick och hägnet var. I ledningsgatan finns buskvegetation.

Genom dalgången rinner ett dike som vidgas i dammar med omkringliggande våtmark, se skötselområde 8.

Bevarandemål

Det ska finnas områden med betad grässvål med bra näringsrikt foder. Veketåg och tuvtåtel ska ha begränsad utbredning. Diken som avvattnar betesmark ska ha fritt flöde, vilket motverkar försumpning av låglänta marker.

Figur 12 Gräs- och buskmark på dalgångens botten och längs kraftledningsgatan.

Hot

Det finns inga konkreta hot mot skötselområdets naturvärden för närvarande.

Skötselåtgärder

- Maskinell röjning av ohävsarter som t.ex. veketåg och tuvtåtel på betade ytor, helst försommar.
- Vid stora mängder röjningsavfall bör detta transporteras bort.
- Betesputsning.
- Rensning av diket.

Behov av inventeringar

3.4.4 Skötselområde 8c: Limniska områden

Areal: ca 0,4 ha dammar

Beskrivning

Delområde 8c

En bäck rinner genom dalgången. Den vidgas i dammar med omkringliggande våtmark, som är ett anlagt viltvatten. Där växer bland annat bäckveronika och vattenmöja.

Figur 13. En av dammarna på dalgångens botten.

Bevarandemål

Dammarna ska fylla en funktion som viltvatten, fågel- och/eller grodlokaler.

Hot

Det finns inga konkreta hot mot skötselområdets naturvärden för närvarande.

Skötselåtgärder

- Underhållsrensning vid behov.

Behov av inventeringar

3.5 Friluftsliv och turism

Beskrivning

Naturreseptatet och viltparken på Eriksberg är ett populärt besöksmål för såväl närboende som mer långväga besökare. Reservatet med dess viltbetande djur i en mångfald av naturmiljöer med såväl trädklädda som öppna betesmarker och variationsrika skogar, med sjöar, viltvatten och närheten till havet ger allmänheten möjlighet att njuta av det betespräglade landskapet samt ta del av och få förståelse för områdets natur- och kulturhistoria. Den utvidgade delen ingår i det befintliga reservatet och viltparken.

Tillgänglighet

Under sommarens öppettider har allmänheten tillgång till reservatet/viltparken från fordon på markerade vägar längs en ca 10 km lång slinga, samt till fots på tre ställen. Den utvidgade delen av hägnet berörs inte av denna vägslinga.

Restriktioner

I enlighet med föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken i beslutet är eldning inte tillåten i reservatet. Detta gäller även grillning och användning av engångsgrill.

4 Utmärkning av reservatsgräns

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5 Bränder och brandbekämpning

Brand anses i huvudsak vara negativt för de befintliga värdena i reservatet *Eriksberg*.

Bränder inom naturreseptatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete sker med försiktighet, om möjligt i samråd med reservatsförvaltaren så att naturvärdena, till exempel äldre lövträd och tallar, inte skadas.

Tydliggörande av ansvarsfördelning vid uppkomst av spontan brand inom naturreseptatet

En okontrollerad brand inom reservatet utgör ett hot mot värden i och utanför reservatets gränser. Om en okontrollerad brand uppstår är släckningen av branden Räddningstjänstens ansvar. Släckningsarbetet bör ske med försiktighet. För att undvika skador på

naturvärdena och, om möjligt, ta tillvara brandens positiva effekter, bör reservatsförvaltaren på Eriksbergs kontaktas i så tidigt skede som möjligt för samråd. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda träd. Körsador är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas.

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till markägaren. Eftersläckning bör så långt möjligt ske så att naturvärden gynnas och inte skadas (se nedan) och markägaren bör samråda med reservatsförvaltaren.

Eftersläckning

Eftersläckning bör utföras så att naturvärden gynnas och inte skadas. I första läget koncentreras lämpligen eftersläckningen till skyddszoner i brännans ytterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. Vid en uppenbar risk bör skyddszonens bredd vara minst en trädlängd. Inom skyddszonen släcks alla glödbränder. Brinnande/glödande mindre träd och grenar kastas om möjligt in innanför skyddszonen. Glödbränder släcks lämpligen genom inblandning av mineraljord och/eller vattenbegjutning.

När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas. För flera av de brandberoende/-gynnade arterna är glödbränder mycket viktiga. Glödbränder kan i vissa fall pågå under mycket lång tid och ge upphov till rökutveckling. Så länge skyddszonerna är säkra utgör de dock ingen risk för spridning och om möjligt kan det vara lämpligt att låta glödbränder få brinna ut av sig själva eller åtminstone inte släckas omedelbart.

Åtgärd efter brand

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av Länsstyrelsen.

6 Jakt

Rätten till jakt inom reservatet regleras inte i reservatsföreskrifterna. Jaktutövandet får inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

7 Tillsyn, dokumentation och uppföljning

7.1 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning kommer att ske enligt gällande riktlinjer från Naturvårdsverket.

7.3 Dokumentation av skötselåtgärder

Ansvarig förvaltare dokumenterar utförda skötselåtgärder.

8 Kostnader och finansiering

Naturvårdsförvaltaren bekostar åtgärder enligt skötselplanen.

9 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 3. Planerade skötselåtgärder.

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*	När/frekvens
Betesdrift	Hela reservatet utom delområde 1c	Markägare/förvaltare	1	Året runt
Gallring/röjning: punktinsats runt vidkroniga träd	Skötselområde 1	Markägare/förvaltare	2	Vid behov
Gallring för att nå bevarandemål	Skötselområde 3	Markägare/förvaltare	2	Återkommande
Föryngringsstängling, tall	Skötselområde 3	Markägare/förvaltare	3	Vid behov
Röjning av gran	Skötselområde 1, 3	Markägare/förvaltare	2	Vid behov
Dikesrensning	Skötselområde 6	Markägare/förvaltare	2	Vid behov
Bekämpning av ohävdarter	Skötselområde 6,	Markägare/förvaltare	2	Vid behov på försommaren
Underhållsrensning av dammar	Skötselområde 8	Markägare/förvaltare	2	Vid behov
Forn- och kulturlämningar	Skötselområde 1	Markägare/förvaltare	2	Ca vartannat år
Dokumentation av skötselåtgärder	Hela naturreservatet	Markägare/förvaltare	1	Efter utförda åtgärder
Uppföljning av bevarandemål	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	Enligt särskilt fastställd uppföljningsplan

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

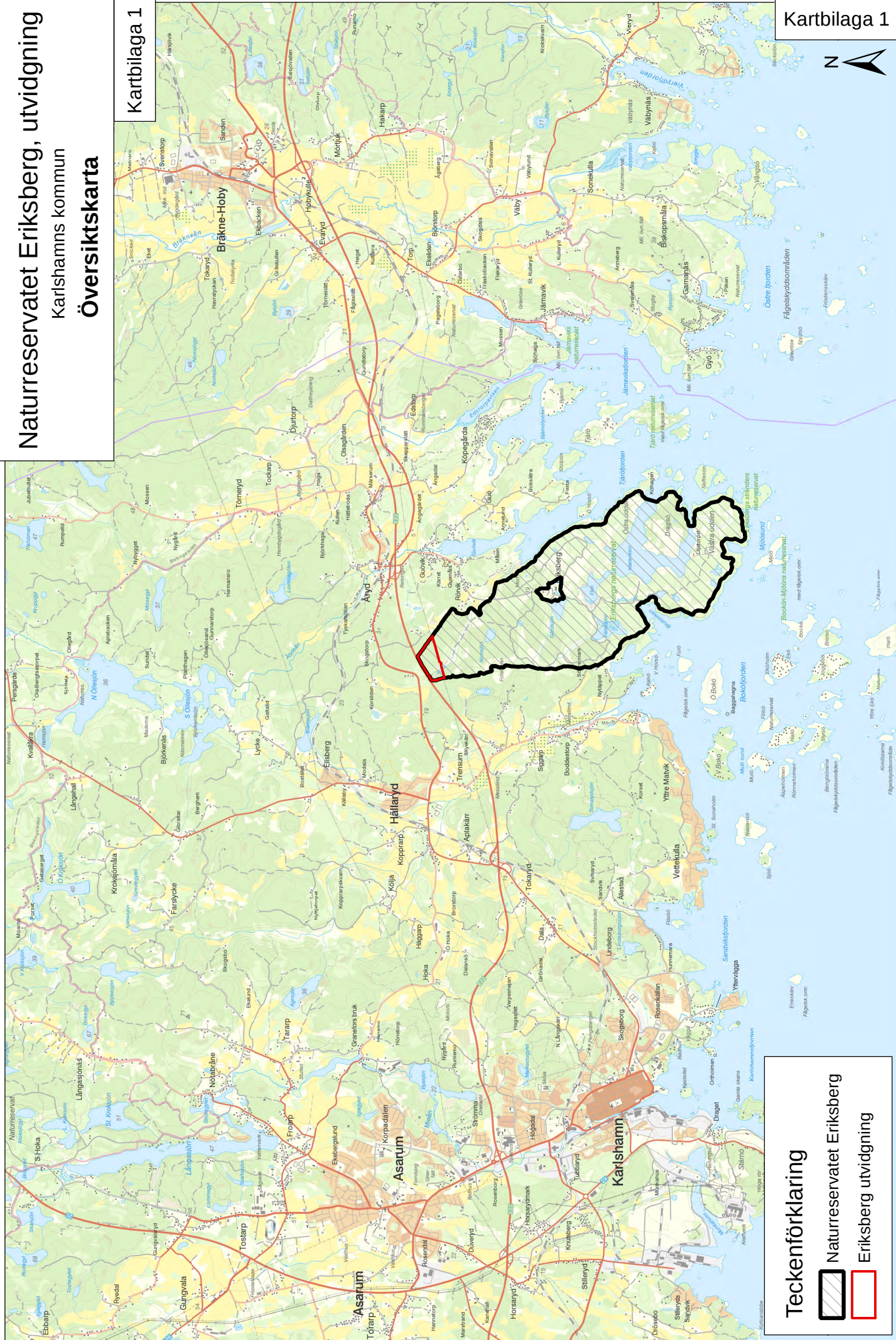
Naturreseptatet Eriksberg, utvidgning

Karlshamns kommun

Översiktskarta

Kartbilaga 1

Kartbilaga 1

Teckenförklaring

Naturreseptatet Eriksberg

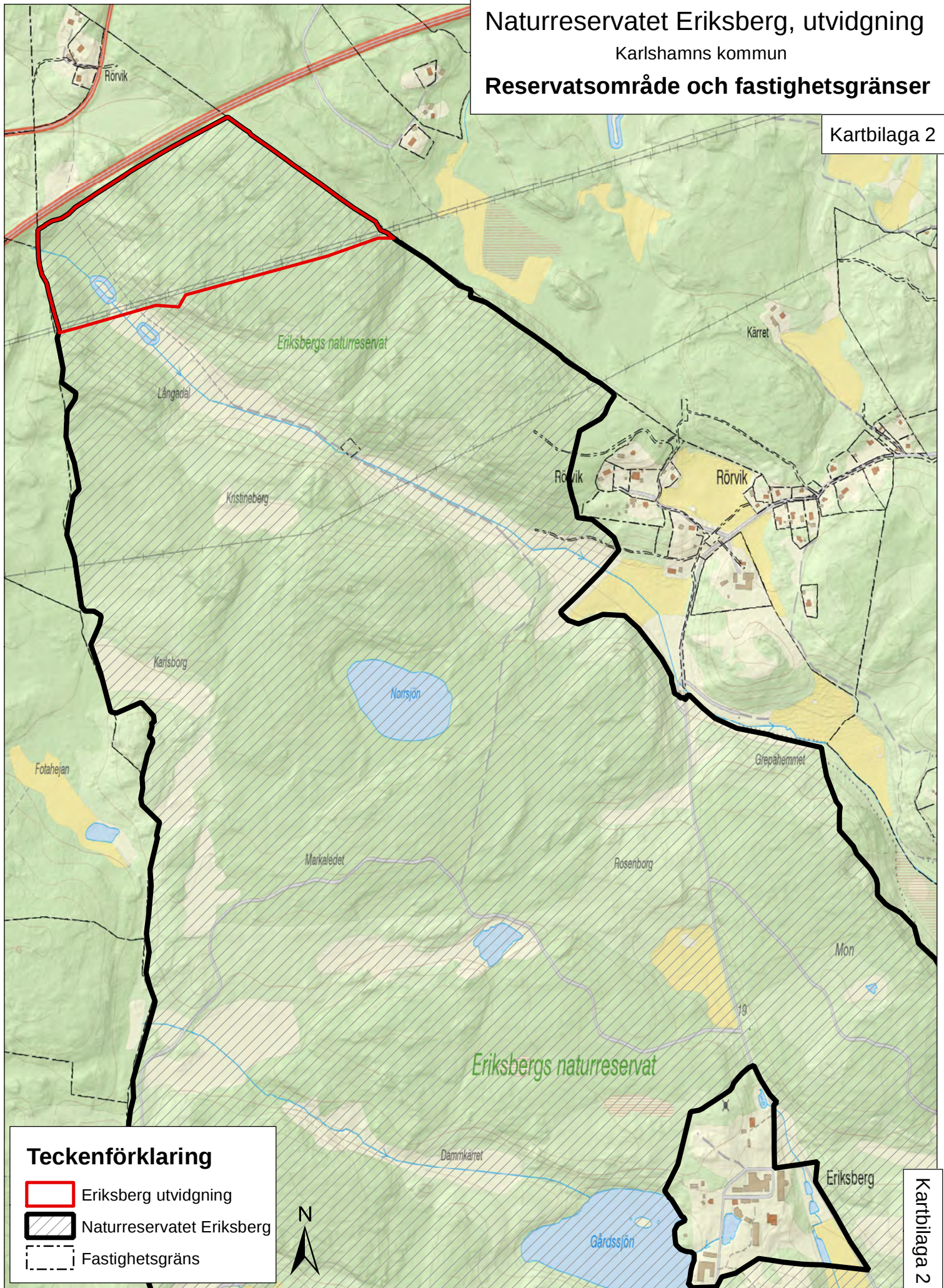
Eriksberg utvidgning

Naturreservatet Eriksberg, utvidgning

Karlshamns kommun

Reservatsområde och fastighetsgränser

Kartbilaga 2

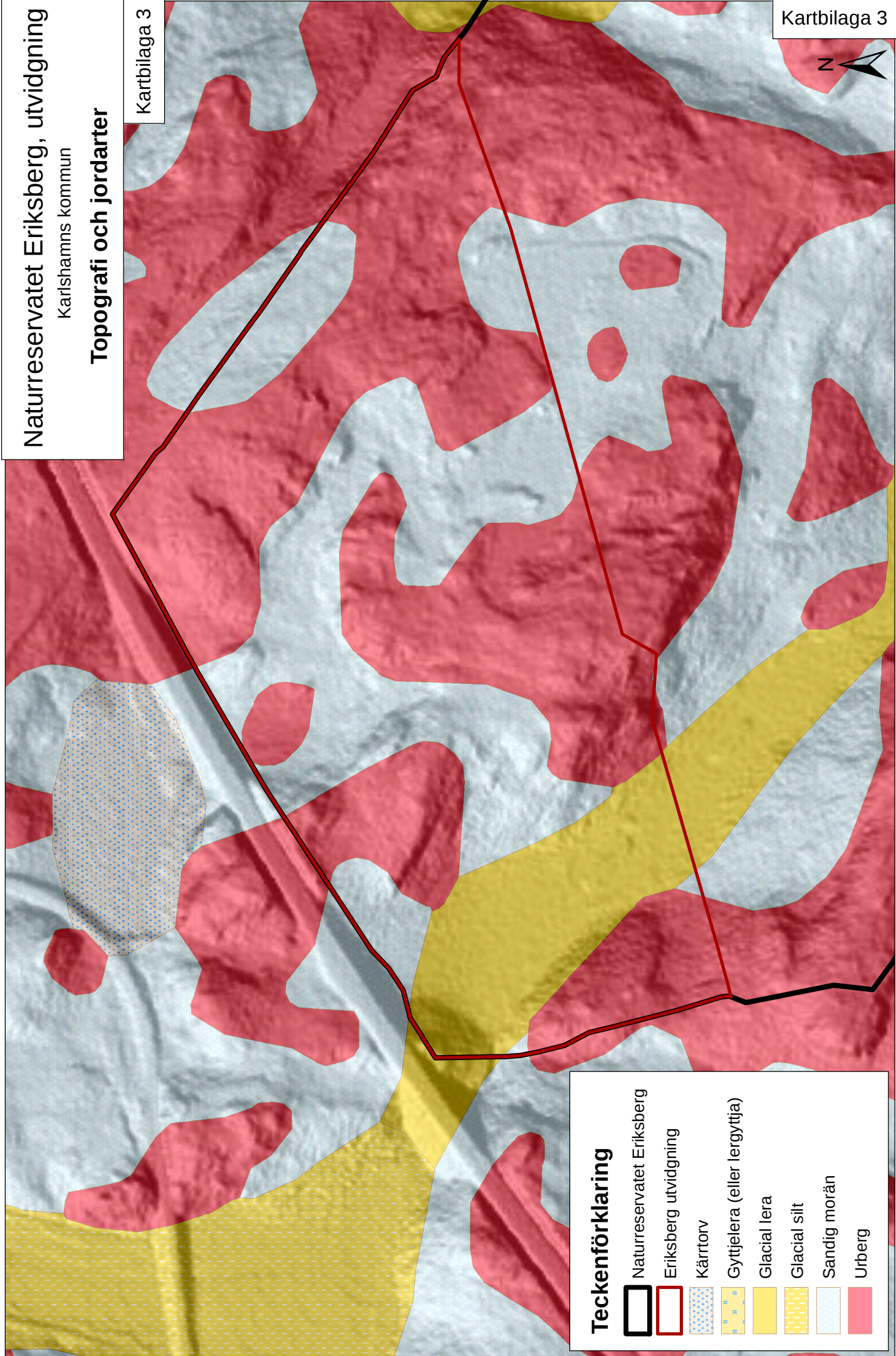
Teckenförklaring

- Eriksberg utvidgning
- Naturreservatet Eriksberg
- Fastighetsgräns

Naturreseptatet Eriksberg, utvidgning
Karlshamns kommun
Topografi och jordarter

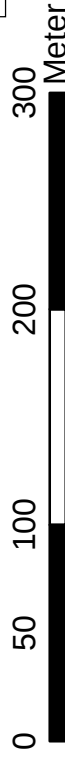
Kartbilaga 3

Teckenförklaring

- Naturreseptatet Eriksberg
- Eriksberg utvidgning
- Kärrtorv
- Gytjelera (eller lergyttja)
- Glacial lera
- Glacial silt
- Sandig morän
- Urberg

Kartbilaga 3

Meter

Naturresevatet Eriksberg, utvidgning

Karlshamns kommun

Naturtyper och nyckelbiotop

Kartbilaga 4

Kartbilaga 4

© Länsstyrelsen Blekinge län och © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Teckenförklaring

- Eriksberg utvidgning
- Naturresevatet Eriksberg
- SKS Nyckelbiotoper

Naturtyp

- näringsrik ekskog (9160)
- taiga, utveckling mot 9010*
- alsumpskog
- blandskog
- buskmark
- öppen mark
- våtmark

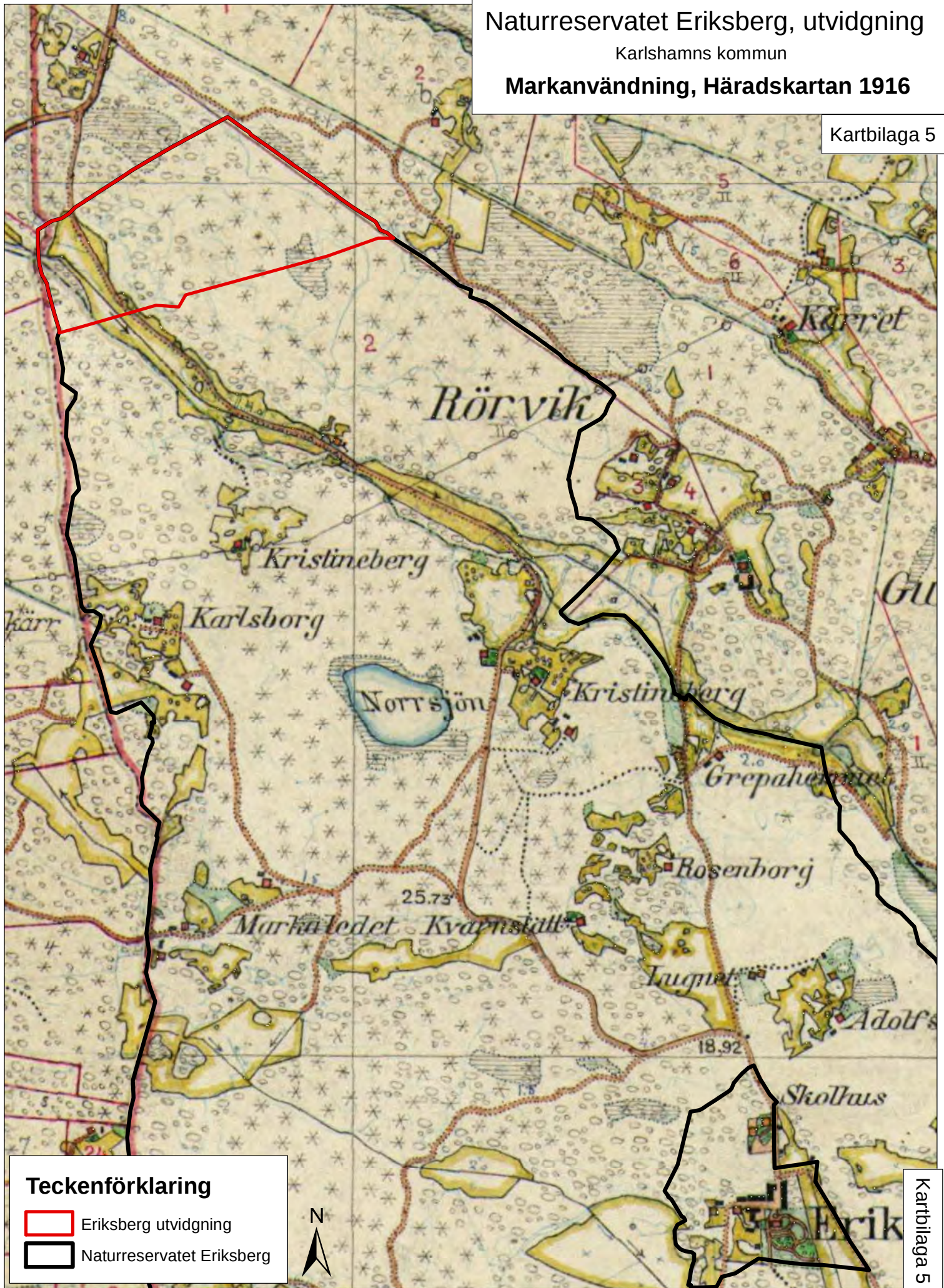
Eriksbergs naturresevat

Naturreservatet Eriksberg, utvidgning

Karlshamns kommun

Markanvändning, Häradskartan 1916

Kartbilaga 5

Kartbilaga 5

Naturreseptat Eriksberg, utvidgning
Karlshamns kommun
Skötselområden

Kartbilaga 6

Kartbilaga 6

© Länsstyrelsen Blekinge län och © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Teckenförklaring

- Naturreseptat Eriksberg
- Eriksberg utvidgning
- Hägnet

Skötselområden

- 1. Naturskog
- 3. Talldominerad skog
- 6. Öppna marker, bete
- 8. Limnisk miljö

Naturreseptatet Eriksberg i Karlshamns kommun har bildats i syfte att skydda ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bland annat ädellövsogar, tallskogar, hållmarksområden, öppna trädbärande hagmarker, inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer, för att bevara och utveckla området biologisk-ekologiska och kulturhistoriska värden samt bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet.

En del i Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner. Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en beskrivning av naturförhållanden och markhistoria samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.